

IZDAVAČ

NEVEN

Lagumska 14, 11080 Beograd
+381 11 409 53 90; +381 69 133 48 96
www.ipneven.com

ZA IZDAVAČA

Miko Jeremijević

PREVOD

Koloman Rac

DIZAJN KORICA

Sunčica Jeremijević

PRELOM

Ivan Jeremijević

ŠTAMPA

Neven - Beograd

Tiraž 500 komada

Beograd, 2018.

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Narodna biblioteka Srbije, Beograd

821.14'02-22

EURIPIDES, oko 480pne-406pne

Andromaha / Euripid ; [prevod Koloman Rac]. - Beograd : Neven,
2018 (Beograd : Neven). - 63 str. ; 17 cm

Izv. stv. nasl.: Andromakhes / Eyrripides. - Tiraž 500.

ISBN 978-86-7842-419-9

COBISS.SR-ID 268986124

EURIPID

Andromaha

NEVEN

Beograd, 2018.

LICA:

*ANDROMAHA, udovica Hektorova, robinja
Neoptolemova*

MOLOT, sin Neoptolema i Andromahe

PELEJ, otac Ahilejev, djed Neoptolemov

MENELAJ, kralj u Sparti

*HERMIONA, kći Menelajeva, žena Neoptolemo-
va, kći Helenina*

DADILJA HERMIONINA

ORESTO, sin Agamemnona i Klitemnestre

TETIDA, morska božica, žena Pelejeva

SLUŠKINJE

GLASNIK

Prvi čin

*Dvor Neoptolemov u Ftiji, do njega Tetidej, hram
Tetidin. Pred hramom do žrtvenika sjedi
Andromaha i zatječe se.'*

Andromaha: Oj Azije mi diko, grade tebanski,¹
Odakle s kitnim zlatom, darma vjenčanim,
Ja na ognjište stigoh kralju Prijamu, –
Za ženu rodilju me dali Hektoru
I nekad sretnom zvali me Andromahom,
A sada ima l' žene – veće nesreće
Od mene ili će je biti ikada?
Ja vidjeh, od Ahileja gdje pade mi
Muž Hektor, a sinka mi Astijanakta,
Kog mužu rodih, s kule strme baciše,
Kad Trojsko polje vojska uze helenska.

---

¹ Teba u Kilikiji.

A sama – dom slobodom prvi bješe mi –
U ropstvo amo dospjeh ja u Heladu;
Na koplju Neoptolem otočanin² me
Od trojskog plijena ko dar izbran zadobi.
Do Ftije i do grada živim Farsala –
U dolu bližnjem, gdje daleko od svijeta,
Na društvo mrzeć, morska živje Tetida
Sa Pelejem; Tetidej prozva mjesto to
Rad svadbe božičine narod tesalski.
U dvoru tom tu živi sin Ahilejev,
Nad Farsalijom vlast on pusti Peleju, –
Dok starac živ je, neće žezla da primi.
U domu istom muško čedo rodih ja,
Gospodar obljubi me – sin Ahilejev;
Pa ako me i prvo trla nevolja,
Vijek bodrila me nada, da ću pomoć, štit,
Dok dijete mi je živo, od zla svakog nač;
Al' s Lakonkom Hermionom kad vjenča se
I rad nje moj mi ropski odnemari log,
Otada groznim mukam' muče, gone me.
A lijekovima kaže da je tajnijem
Ja nerotkinjom gradim, mužu mrazim je
Pa u kući prebivat želim mjesto nje
I silom s kreveta je maknut njezina.
Ja isprva ga preko srca primih svog,

---

2 On je s otoka Skira.

A sad napustih. Zeus svjedokom bio mi,
 Preko volje da krevet s njime dijelih ja.
 Nju uvjerit ne mogu, ubit želi me. –
 Menelaj, otac njezin, s kćerju snuje to.
 On sada u kući je, za to stiže baš
 Iz Sparte, – sva u strahu pred hram Tetidin,
 Do dvora ovdje, skoćih, sjedim i čekam,
 Oh neće li me smrti izbaviti on.³
 Njeg Pelej i potomci Pelejevi svi
 Vijek štiju, – Nerejkine⁴ svadbe spomen je.
 A pod krov drugi svoje čedo jedino
 Ja tajom poslah od stra, da ne zaglavi.
 A oca tu mu nema, da mi pomogne;
 Ni sinu branić nije, jer u Delfima,
 U kraju onom desi se, za bijes Loksiji
 On trpi kazan. U Pit jednom dođe on,
 Zapita Feba, zašto ubi oca mu,⁵
 Za grijeh stare rad bi nekud oprost nač,
 Da bog mu odsad dalje bude milostiv.

(Sluškinja dolazi iz dvora.)

ANDROMAHA, SLUŠKINJA

Sluškinja: O gospo! Ne kratim se imenom te tim

3 Hram.

4 Tetida je kći morskoga boga Nereja.

5 Febo (Loksija) rukom je Parisovom naperio strijelu u Ahileja.

Ja zvati; njim u domu tebe čistih tvom,
U Trojskom polju kad još prebivasm'o mi;
Bjeh dobra tebi, muž'u, dok još bješe živ.
I sada dođoh, – glase nove nosim ti
Sa strahom, od gospode da ne dozna tko;
Al' tebe mi je žao. Grozno snuje ti
Menelaj i kći njeg'va, – pazi, čuvaj se!

Andromaha: A draga drugo ropska, – ropstvom druga si
Gle nekadašnjoj kraljici, sad bijednici!
Što snuju? Kakve opet pletke pletu to
I smaknut žele mene jadnu, prejadnu?

Sluškinja: Tvog sina, nesretnice, što ga kradom ti
Iz dvora maće, ubit oni smjeraju.

Andromaha: Ao meni! Dozna l',⁶ sina svog da makoh ja?
Odakle? Kukave li mene! Propadoh!

Sluškinja: Ma ne znam, – za njih ovoliko doznah ja:
Menelaj ode od kuće da traži ga.

Andromaha: Oh propadoh! O dijete, jastrijeba će dva
Sad zgrabit tebe, ubit! A u Delfima
Nazoviotac tvoj još uvijek boravi.

Sluškinja: Da on je ovdje, ne bi tako bilo ti!
Al' vako sama sad, bez prijatelja si.

Andromaha: Pa ni glasa zar nema, da će Pelej doć?

Sluškinja: Eh, star je, – da i dođe, nije koristi.

Andromaha: Al' opet nijesam samo jednom slala po nj.

---

6 Hermiona.

Sluškinja: Zar misliš, za te glasnik koji da mari?

Andromaha: Ma otkle? Bi l' ko glasnica mi pošla ti?

Sluškinja: Al' što ću kazat, dugo l' budnem od kuće?

Andromaha: Ta isprika ćeš silu naći, – ženska si.

Sluškinja: Al' opasno je, – ko zmaj bdi Hermiona.

Andromaha: Eh, vidiš? U zlu se od dragih odbijaš.

Sluškinja: Ne, to ne! Da me nijesi s toga karala!

Ma idem, makar mene snašlo kakvo zlo, –

Na život robinje i nije s' osvrtat.

(Odlazi.)

Andromaha: Pa idi! A ja, koja vječno gušim se

U gorku plaću, cvilu i u suzama,

Ah do neba ću vapit, – ženskom srcu ti

U bijedi ljutoj olakšica znade bit,

Kad o njoj usta, jezik jekom ječe vijek.

Ne jedan, nego silu jada plakat mi –

Grad očinski i Hektorovu propast, smrt

I hudu sreću, s kojom sam u jarmu ja,

Dan ropstva otkad grdno meni ogranu.

Na svijetu nikog nikad nemoj sretnim zvat,

Dok mrtvu dana posljednjega ne vidiš,

U carstvo podzemaljsko kako sađe on.

Iliju visokom Paris ne dovede nevjestu mladu, –

Kuga, ne druga bi odaji Helene grud.

Zbog nje s tisuću lađa iz Helade dojuri Ares,

Kopljem i ognjem te on, Trojo, ah pohara svu!
Ote mi muža Hektora jadnoj, – okolo zida
Morske je Tetide sin kolma vucario njegov;
A iz odaje mene na obalu vodili morskou, –
Ropstva morskoga trh glavu mi poklopi tad.
Potoci suza niz lice mi tekli, jer ostavljah, puštah
Rodni u prahu grad, odaju i muža svog.
Ao meni jadnoj! Hermionino zar ropče
Sunca da gleda još trak? Ona⁷ me zatire sad, –
Božičinu se kipu zatekoh i rukam' ga svojim
Zagrljih, i tajem⁸ gle, živa ko iz hridi kap.

(Dolazi zbor.)

ANDROMAHA, ZBOR

Zbor: Ženo dugo na zemlji, do hrama Tetidi sjediš
Ne dijeliš se s njime.
Ftijanaka ja sam, al' k tebi Azijatki rođenoj dođoh,
Ne bi l' lijeka kakva
Ljutim jadma tvojim mogla nač.
Tebe i Hermionu svađom baš mrskom su spleli, –
Tebe jadnu, drugu
Braka dvojaka, kreveta skupna
U sina Ahilejeva.

---

7 Hermiona.

8 Kapam.